

De buitenplaats Vechtstroom te Breukelen (2)

Henk J. van Es
Griftenstein 19, 3621 XJ Breukelen

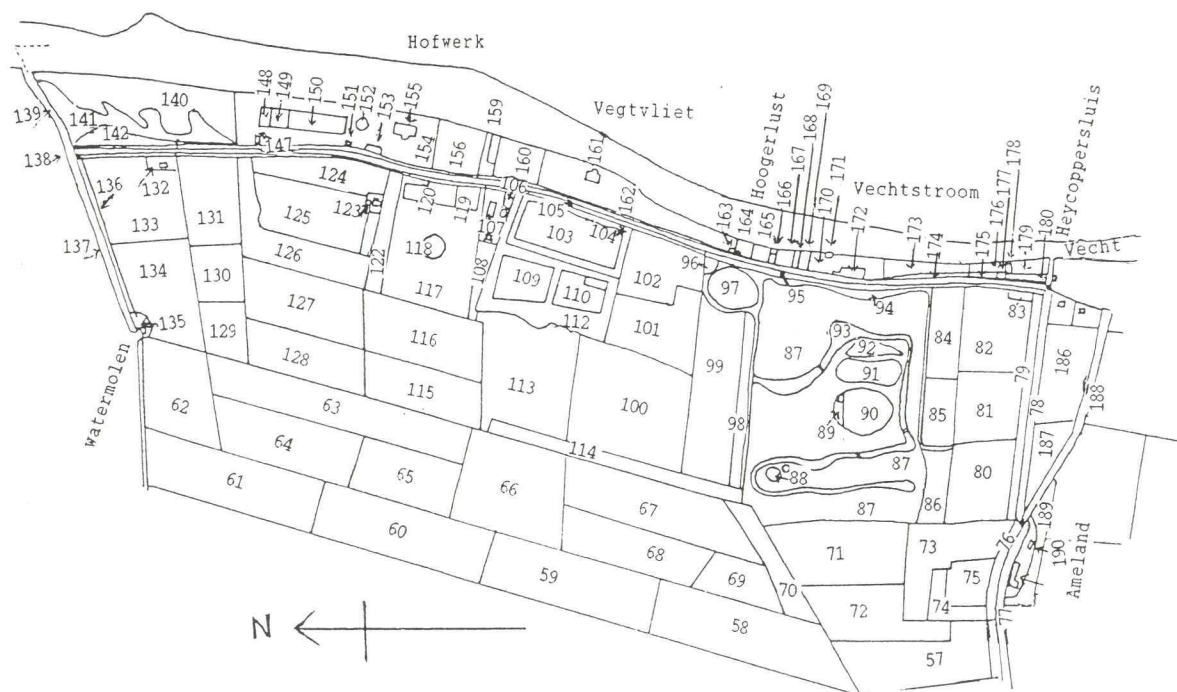
In een vorig artikel¹ heb ik de geschiedenis van Vechtstroom tot 1822 beschreven. De grond waarop Vechtstroom werd aangelegd, was gedeeltelijk al in 1694 eigendom van de Amsterdammer Pieter Haringh. De eerste vermelding van de naam Vechtstroom vond ik in een beleningsakte uit 1703. Tussen 1732 en 1753 vergrootte Jan Willink de buitenplaats naar het noorden, waar hij een koetshuis liet bouwen, en naar het westen, waar hij een overtuin liet aanleggen. Zijn opvolger Everardus Dudok kocht landerijen aan de zuidkant tot aan de Heycop, maar stond een gedeelte daarvan af als zichtlaan voor het huis Groenevecht aan de andere kant van de Vecht. In 1802 werd de Amsterdamse koopman Hendrik Willem Cramer eigenaar van Vechtstroom, wiens weduwe de buitenplaats in 1822 aan Jan Coenraad Duuring verkocht.

1822 - 1834 Jan Coenraad Duuring en Albertine Henriëtte Gildemeester

Jan Coenraad Duuring (1779 - 1834) was in Rotterdam geboren, maakte als militair Napoleons veldtocht naar Rusland mee en bracht het tot kolonel der infanterie.² Op 4 augustus 1819 trouwde hij te Amsterdam met Albertine Henriëtte Gildemeester (1789 - 1854). Het echtpaar woonde op de Keizersgracht en kreeg drie kinderen. Zijn schoonvader Mr Hendrik Gildemeester, directeur-generaal der Levantse handel en lid van het Provinciaal Bestuur van Holland, had in 1818 de buitenplaats Vegtvliet te Breukelen gekocht. Toen in 1822 de benabuurde buitenplaats Vechtstroom beschikbaar kwam, kochten Jan Coenraad en zijn vrouw die. Ook zijn jongere broer Gerrit Duuring, makelaar in Rotterdam, zocht een buitenplaats in Breukelen. Hij kocht in 1823 Vreedenoord, dat ten zuiden van de dorpskern aan de Straatweg was gelegen en waar hij tot zijn dood in 1857 bleef wonen.³

Jan Coenraad heeft de tuinen van zijn buitenplaats een grote onderhoudsbeurt laten geven, want op 12 december 1822 verkocht notaris P.A. Voigt voor hem allerlei bomen, hakhout en afbraak. In de koopvoorwaarden stond, dat de bomen op het voorplein aan de Vecht en de kastanjabomen "bij de groote ronde Kom" voor 1 januari vervoerd moesten zijn. De lindebomen langs de schutting van de oude moestuin mochten echter niet voor die datum gezaagd worden. De bomen uit de overtuin moesten voor 15 januari zijn afgevoerd, maar de kopers moesten zich vóór het vervoer bij de tuinman melden, die dan de geschikte paden zou aanwijzen. Alleen als de grond was opgedroogd, of bij vriezend weer, mochten zij een mallejan gebruiken. Voor afvoer via de Vecht moesten zij gebruik maken van "het Hek bij de Stal en Tuynmanswoning". De veiling bracht het enorme bedrag van f 929,26 op. Het jaar daarop werd er veel minder hout verkocht, want toen leverde de veiling slechts f 164,05⁵ op.⁴ (Men rekende tot op de halve cent.)

Hendrik Gildemeester stierf op 19 maart 1823 te Amsterdam, 63 jaar oud, en liet Vegtvliet na aan zijn weduwe Albertina Frederika Cornelia van Gheel. Haar schoonzoon Jan Coenraad Duuring had inmiddels de militaire dienst verlaten en was zich gaan toeleggen op het beheer van zijn landerijen en het fokken van paarden. Hij hechte aan status, want in 1834 was hij Heer van Kockengen en Kortenhoef, titels die hij gekocht moest hebben, maar die niet veel meer te betekenen hadden nadat de gemeente als bestuurlijke eenheid was ingevoerd. Zijn bezit breidde hij uit met landerijen in Oud Aa, Otterspoorbroek en Kortrijk. De oppervlakte van Vechtstroom vergrootte hij in 1827 door de aankoop van de buitenplaats Groenevecht in Breukelen-

Afb. 1. Fragment van de kadasterkaart (werkkaart van het Rijksarchief Utrecht ingevuld door de auteur) naar Minuutplan 1832, Gemeente Breukelen-Nijenrode, Sectie B. In de bijbehorende Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel van eigenaren staan de kadastrumnummers 79 t/m 99 en 169 t/m 174 op naam van Jan Coenraad Duuring, rentenier te Amsterdam en eigenaar van Vechtstroom (koetshuis = 169, koepel = 171, huis = 172). Op naam van zijn schoonmoeder, de weduwe Hendrik Gildemeester, rentenierster te Amsterdam en eigenaresse van Vegtvliet staan de nummers 63 t/m 70, 100 t/m 116, 127, 128 en 158 t/m 163 (koetshuis = 159, huis = 161, koepel = 163). Tot Hoffwerck behoren de nummers 117 t/m 126, 129 t/m 131, 145 t/m 157, eigendom van J. Laan Willink, rentenier te Amsterdam (schuur = 147, koepel = 151, vijver = 152, koetshuis = 153 en huis = 155). De buitenplaats Hoogerlust van de Erven Thomas Bruyn te Amsterdam omvatte de nummers 164 t/m 168 (koepel = 164, huis = 166 en stal = 168). Er lijkt een foutje in de kadasterkaart te zijn geslopen, want het huis zal dichterbij de stal op nr. 167 hebben gestaan. Kadasternummer 177 is het tolhuis; 175, 176 en 178 zijn de bleek en de wasserij van de erven Jan van Rijn. Op de kaart staan de Looyersdijk (76 en 188), het water de Heycop (77 en 78), de leerlooierij Ameland (190 en 191), de watermolen (135), een kade (136), en water, moeras en rietland (140 t/m 142).

St. Pieters, aan de overzijde van de Vecht, waartoe ook landerijen ten zuiden van Vechtstroom behoorden. Op 21 april 1830 kocht hij de tegenover Vegtvliet in Breukelen-St. Pieters gelegen boerderij Groenlust met 28 hectare land en op 7 maart 1832 de eveneens aan het Zandpad liggende boerderij Voortwijk met ruim 29 hectare. Toen in 1832 het kadaster werd ingesteld, omvatte Vechtstroom de kadastrumnummers 169 t/m 174 en 79 t/m 99 (Afbeelding 1). In de overtuin lagen toen een plezierbos (86, 87) met waterpartijen (93, 94), boomgaarden (88, 91), schuur en moestuin (89, 90), bosschages (92, 96, 97) en lanen (79, 98). Waarschijnlijk was dit niet meer de onder Jan Willink en Everardus Dudok tot stand gekomen tuinstructuur, want Duuring voegde de overtuin van Vechtstroom bij die van Vegtvliet en gaf de bekende Haarlemse tuinarchitect J.D. Zocher (1791 - 1870) opdracht de tuinen opnieuw aan te leggen.⁵ Jan Coenraad heeft vermoedelijk niet op Vechtstroom gewoond en zal na het overlijden van zijn schoonvader de zomermaanden met zijn gezin op Vegtvliet hebben doorgebracht.

Het huis Vechtstroom werd verhuurd, want op 28 juni 1830 verleende Carel Hendrik Grasveld een machtiging aan J.C. Duuring om voor hem te verkopen alle "meubilaire goederen huisraad en Imboedel, als mij zijn toebehorende en zig bevinden op de Buitenplaats Vechtstroom door mij thans nog geoccupeerd". Duuring kocht bij die gelegenheid voor f 10,55 enkele klerestokken, een stofveeger, vier vaatjes en een puthaak.

Het huis Vechtstroom was waarschijnlijk zo in verval geraakt dat het, zoals de kadastrale legger vermeldt, in 1834 werd afgebroken.

De vrijgekomen bouwmaterialen, zoals schoorsteenmantels, ramen, deuren, gebinten en puin, werden op 16 september 1834 door notaris Voigt in het openbaar verkocht. De totale opbrengst was f 174,95. Enkele goten en zonneschermen gingen voor f 4 naar metselaar Leendert Hageman, die op de hoek van de Dannegracht woonde. Timmerman Arie Kasteleyn uit de Herenstraat kocht voor f 9,25 enig ribhout, platen en lijsten. Cornelis Veenman, wagenmaker op de Straatweg, kocht twee schoorsteenmantels voor f 1,25. Op deze veiling werd ook de nog af te breken koepel van de buitenplaats Voortwijk verkocht. Arie Vierhant uit Utrecht betaalde er f 179 voor.⁶

Toen de Straatweg omstreeks 1976 verbreed werd, bleken de fundamenten van Vechtstroom nog in de voortuin van het huis Straatweg 188 te liggen. De aanlegplaats aan de Vecht met een ijzeren hek bevindt zich nog ongeschonden in de achtertuin van dit huis (Afbeelding 2).

Nadat mevrouw Gildemeester op 9 maart 1834 te Amsterdam overleden was, kwam Vegtvliet aan haar dochter Albertine Henriëtte Duuring-Gildemeester. Zij verbleef daar met haar gezin, toen haar man op 5 december 1834 plotseling overleed. Jan Coenraad Duuring was toen 55 jaar oud. Zijn weduwe bleef op Vegtvliet wonen met haar twee kinderen; Henriëtte Albertine was toen 14 jaar en Gerard Daniel 12 jaar oud.

1834 - 1854 Albertine Henriëtte Gildemeester, weduwe van J.C. Duuring

Mevrouw Duuring liet op 24 februari 1835 een deel van haar onroerende goederen beschrijven. Plomp vermeldt² dat dit waren: de paardenstal met vijf paarden en het koetshuis van Vegtvliet; de paardenstal, koetshuis, orangerie en koepel van Vechtstroom; de buitenplaats Groenevecht; de twee boerenhofsteden aan het Zandpad en nog andere bezittingen. Omdat mevrouw Duuring er het een en ander van wilde verkopen, vond op 8 april 1835 een veiling plaats. De opbrengst van het vee en de paarden, "uit liefhebberij aangefokt", bedroeg f 5001,75. De hofstede Groenlust en enkele landerijen ten westen van Breukelen werden op 7 mei 1836 verkocht. Het land van de buitenplaats Vechtstroom (waar dus inmiddels geen buitenhuis van die naam meer op stond) bleef onverkocht, met uitzondering van enkele percelen langs de Straatweg.

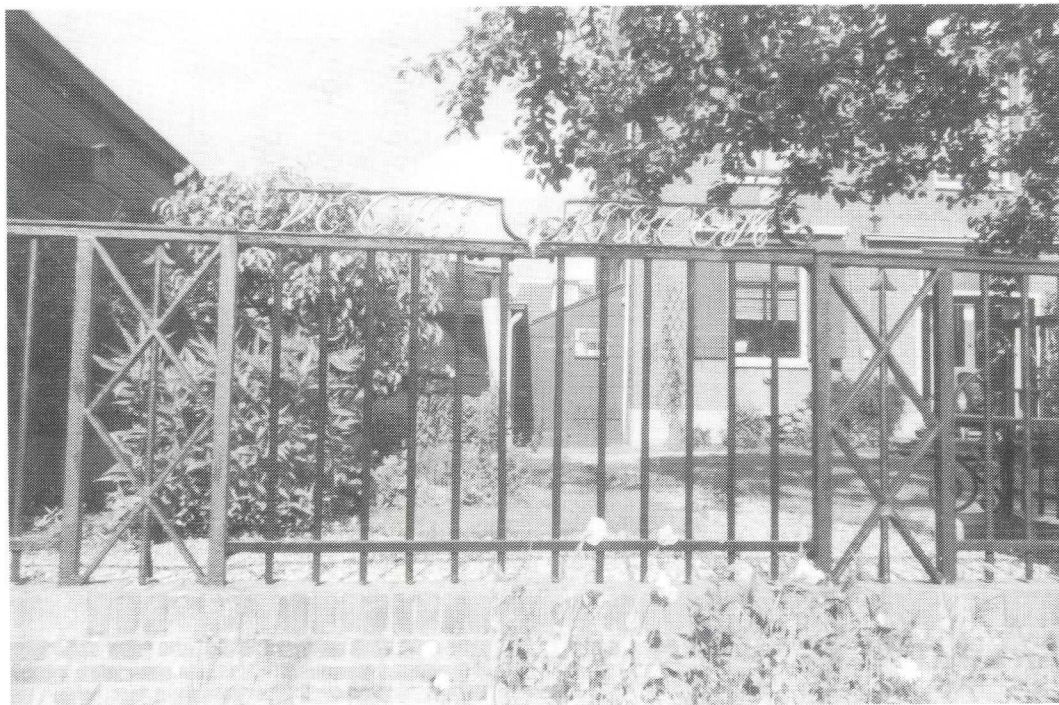
Verkoop van enkele percelen tussen Vecht en Straatweg

In 1840 en 1842 verkocht mevrouw Duuring de percelen nr. 173 en 174 (zie Afbeelding 1). Op een gedeelte daarvan stichtte de opzichter der Straatweg W.C. van Zijl in 1842 twee huizen.⁷ Ze wisselden enkele malen van eigenaar en droegen, toen ze in 1886 gekocht werden door Hendrik Breuninghoff, de huisnummers 139 en 140.⁸ Hij had zijn woning en smederij aan de Straatweg tegenover de Hervormde kerk, waar zijn familie al omstreeks 1770 het smidsvak uitoefende. Zijn 72-jarige vader Hendrik Breuninghoff Sr ging in 1886 met zijn dochter in een van de twee huizen wonen. In 1887 kreeg hij vergunning om drie "rijkseikenboomen voor de twee woningen Sectie B nr. 529 en 530" te laten rooien.⁹ Nadat de huizen waren verbouwd en samengevoegd, trok Hendrik Breuninghoff Jr met zijn gezin in het vernieuwde huis. Dat kreeg het huisnummer 205 en de naam Spoor- en Vechtzicht. Breuninghoff zal zijn huis die naam hebben gegeven omdat hij in de verte de treinen van de Rijnspoorweg kon zien rijden en bovendien uitzicht had op de toen nog drukbevaren rivier.¹⁰ Nadat zijn vrouw in 1891 overleden was, nam Breuninghoff een huishoudster, met

wie hij in 1895 trouwde. Zij kregen nog drie kinderen, van wie er twee niet ouder dan een jaar werden. Hendrik overleed in 1901, zijn tweede vrouw in 1907. De erfgenamen verkochten het huis aan Stephanus Breuninghoff en diens vrouw Maria Ernesta Griffioen.¹¹ Van 1910 tot 1919 woonde schoonmoeder Magdalena Griffioen-Moen met haar twee dochters in het huis. Stephanus woonde er zelf van 1919 tot 1939, zijn weduwe tot 1951 en zijn dochter Magdalena Jannetje tot 1960. Daarna woonde R. Vlug en vervolgens P. van Barneveld in het huis, dat Magdalena Breuninghoff omstreeks 1968 verkocht. Het heeft nu het adres Straatweg 174 en is sinds 1976 eigendom van oud-legerpredikant A.S. Klusener. Op 31 augustus 1996 heeft hij de oude naam van het huis weer op de daklijst laten aanbrengen.¹⁰

Ten zuiden van dit huis stond al voor 1832 op perceel nr. 177 een tolhuis, dat omstreeks 1904 werd afgebroken. De tol was eigendom van het Rijk en werd steeds voor enkele jaren verpacht.¹² De grond ten zuiden van het tolhuis was omstreeks 1885 eigendom van de Gemeente Breukelen-Nijenrode en werd vaak gebruikt door stoelenmatters en kermisgasten, die daar hun paarden uitspanden en hun wagens parkeerden. Om hen te weren werd daar in 1889 tussen de bruggen over de Heycop in de Straatweg en in de Herenstraat een plantsoen aangelegd. De benodigde aarde verkreeg men kosteloos van de aannemer van het Merwedekanaal, dat toen gegraven werd. Het onderhoud werd voor f 15 per jaar opgedragen aan de gemeentewerkman die ook de Poeldijk onderhield.¹³

Op de percelen 175, 176 en 178 bevond zich in 1832 nog de wasserij van de familie Van Rijn.¹⁴ Dit huis en de grond kwamen in 1854 in het bezit van de familie Ahuijs en in 1886 van J.D.J. Koning en zijn schoonzoon Nicolaas Wijnen. Deze timmerlieden bouwden er nog datzelfde jaar een huis bij. De twee huizen onder een kap werden in 1903 verbouwd en kregen de naam Dorpszicht.¹⁵ Het terrein van het afgebroken tolhuis werd bij dat van deze huizen gevoegd, die toen nieuwe kadastrumnummers kregen. Een van de bewoners, de zuivelfabrikant A.H. Colenbrander, kocht in 1921 de beide huizen en voegde ze samen. Hij mocht in 1924 zijn toegangsweg door het gemeentepantsoen verbreden, maar kon dat plantsoen aanvankelijk niet kopen.¹⁶ Omstreeks 1925 liet Colenbrander zijn huis verbouwen naar een ontwerp van architect A. Griffioen.¹⁷ Na het overlijden van Colenbrander op 17 september 1937 woonden zijn weduwe en tot 1965 zijn zoon Hendrik in het huis. De huidige eigenaar en bewoner J. van Baal gaf het huis (nu Straatweg 172) de naam Meeuwenhoek.

Afb. 2. Het oude waterhek van Vechtstroom in de tuin van de heer H. van der Linde, Straatweg 188, gezien vanaf de Vecht (foto H. van Walderveen, 1997, Foto-archief Historische Kring Breukelen).

Renovatie van dienstgebouwen tot het huis Vechtstroom-2

Mevrouw Duuring-Gildemeester liet in 1837 de tuinmanswoning op de buitenplaats Vechtstroom, die waarschijnlijk één geheel vormde met het gebouw dat als stal, koetshuis en oranjerie dienst deed, renoveren tot een veel kostbaarder huis.¹⁸ Plomp schreef² dat er een geheel nieuw Vechtstroom was gebouwd, Gunning dacht uit de kadastrale gegevens af te kunnen leiden dat de naam was overgegaan op een oud huis.¹⁹ De kadastrale gegevens met de woorden "amotie en opbouw" steunen op het eerste gezicht de opvatting van Plomp. Gunning wees me erop, dat de kadastrale kaart van 1832 niet duidelijk is, doordat de huizen niet ingetekend zijn; bovendien worden in de legger geen stallen of dienstwoningen genoemd. Gunning baseerde zijn opvatting vooral op een prent van Jan de Beyer uit 1745 - 1747 (zie vorige aflevering, blz. 92, afb. 4), waar het dienstgebouw van Vechtstroom grote gelijkenis vertoont met het huidige gebouw Straatweg 198 en 200. Vermoedelijk heeft Gunning gelijk, maar er moet tussen 1837 en 1840 toch wel een ingrijpende verbouwing hebben plaatsgevonden, die de verhoogde waarde voor de belasting rechtvaardigde.

Het vernieuwde huis, dat aan de stallen van Hoogerlust grensde, werd aangeduid met de naam van het in 1834 afgebroken hoofdgebouw. Voor de duidelijkheid zal ik het Vechtstroom-2 noemen. Nicolaas Monné, die in 1846 zijn jongenskostschool van de Herenstraat naar Hoogerlust had overgebracht, verkocht op 2 mei 1846 de bij Hoogerlust behorende stalling, koetshuis en daggelderswoning (Afbeelding 1, nr. 168 = stal en erf 1 roede en 75 ellen) voor f 1800 aan mevrouw Duuring. Zij voegde deze gebouwen toe aan het nieuwe huis Vechtstroom-2, waar haar zoon Gerard Daniel na zijn huwelijk ging wonen (Afbeelding 3).

1854 - 1871 Gerard Daniel Duuring en Louize Maria Rosette van der Hout

Gerard Daniel Duuring (1822 - 1871) trouwde op 20 mei 1846 te Amsterdam met de chirurgijnsdochter Louize Maria Rosette van der Hout (geb. 1824). De testamenten die ze op 28 september 1846 lieten maken tonen aan dat Gerard Daniel en zijn vrouw in het nieuwe Vechtstroom woonden.²

Duuring hield zich niet alleen bezig met het beheren van het familiebezit; in 1848 werd hij lid van de gemeenteraad van Breukelen-Nijenrode en in 1853 behoorde hij tot het college van notabelen der Hervormde Gemeente.²⁰

Zijn moeder, Albertine Henriëtte Duuring-Gildemeester, overleed op 24 november 1854 op Vegtvliet, 65 jaar oud. Gerard Daniel en zijn zuster Henriëtte Albertine Telders-Duuring brachten, om de waarde van de geërfdde onroerende goederen vast te stellen, deze op 17 april 1855 in openbare veiling.

In de door Plomp² geciteerde koopvoorwaarden werd de buitenplaats Vechtstroom-2 fraai omschreven als: "alleraangenaamst gelegen aan den Straatweg en de rivier de Vecht (. . .) met deszelfs hechte, sterke en net betimmerde heerenhuizinge, koetshuis, stalling voor vier paarden en hooizolder, koepel waaronder schuithuis, steiger aan de Vecht, aangelegden tuin en arbeiderswoning (. . .) een dubbele bank of gestoelte in de hervormde Kerk van Breukelen". Gerard Daniel zelf mijnde Vechtstroom-2 af op f 5600. Ook de "zeer smaakvol aangelegde overplaats bevoorens behoord hebbende bij het buitenverblijf Vechtstroom, laatstelijk bij Vegtvliet, groot circa negen bunders, gelegen aan den Straatweg, onder als voren, met derzelver breede lanen, slingerlanen, vischrijke waterwerken, boomgaard, teelland en wandelingen, benevens rijke velden met extra zware eiken-, iepen-, beuken-, populieren-, nooten-, sparren- en andere boomen en hakhout beplant" werd door Gerard Daniel gemijnd, en wel op f 12.400. Na samenvoeging werden de twee percelen aan hem toegewezen voor f 18.500. Een perceel wei- en teelland ten zuiden van de overtuin werd door H.L. Vlug namens Gerard Daniel Duuring voor f 5850 gekocht. Op deze veiling werd wel de "kapitale boerenhofstede, genaamd Voortwijk, met derzelver op Zwitsersche wijze gebouwde huizinge" verkocht. Die boerderij was in 1840 verhuurd aan Cornelis Schoonder-

Afb. 3. Vechtstroom-2 en rechts daarvan Nieuw-Hoogerlust (foto H. van Walderveen, 1997, Foto-archief Historische Kring Breukelen).

woerd, die er toen al vijf jaar als arbeider gewerkt had. In 1855 betaalde de koper, Mr Willem René Baron van Tuyl van Serooskerken te Zuilen, f 28.000 voor deze boerderij aan het Zandpad met 30 bunder land. Een bepaling bij de verkoop was, dat het bestaande uitzicht van het huis Vegtvliet aan de overzijde van de rivier niet belemmerd mocht worden door bebouwingen of beplantingen.

Bij de boedelscheiding door notaris N.F. Snel op 27 april 1856 werd Gerard Daniel Duuring officieel eigenaar van de buitenplaats Vegtvliet, waar hij ook ging wonen nadat het huis grondig verbouwd was. Zijn eerste drie kinderen zullen nog op Vechtstroom-2 geboren zijn, de zes andere op Vegtvliet. Het huis Vechtstroom-2 werd in 1857 verhuurd.

Na negen jaar lid te zijn geweest van de gemeenteraad van Breukelen-Nijenrode, werd Gerard Daniel Duuring op 29 september 1857 door zijn mederaadsleden gekozen tot wethouder. Op zijn voorstel besloot de gemeenteraad in 1860 twee huizen op de hoek van de Achterstraat, Herenstraat en Nieuwstraat van hem te kopen om daar een gemeentehuis te bouwen. Een deel van het salaris dat Duuring dat voorjaar als waarnemend burgemeester ontving, schonk hij aan de Gemeente ter verdeling onder de armen.²¹

Op 28 april 1862 werd hij benoemd tot burgemeester van Breukelen-Nijenrode.²² Het raadslid A. van Leeuwen, stalhouder en herbergier aan de Straatweg tegenover de kerk, wenste in de vergadering van 15 mei 1862 de nieuwbenoemde namens de raad hartelijk geluk en zei ingenomen te zijn met de keuze van Zijne Majesteit, omdat de nieuwe burgemeester, "van zijn jeugd af aan hier inwonende, door allen geacht en bemind en reeds sinds 13 jaren lid van de Raad en sinds 5 jaren als Wethouder, getoond heeft hoezeer hem de belangen der gemeente ter harte gaan". De burgemeester werd hartelijk toegejuicht door de raadsleden en vele belangstellende toehoorders. In zijn dankwoord zei Duuring, dat hij op 1 mei door de Commissaris des Konings beëdigd was en dat hij hoopte op Gods hulp en de steun der raadsleden.

Na vijf jaar vroeg Duuring eervol ontslag als burgemeester, wat hem bij Koninklijk Besluit nr. 50 op 22 april 1867 werd verleend. Nadat hij in de raadsvergadering van 26 april 1867 het voorzitterschap had neergelegd, bedankte de heer Van Leeuwen hem namens de raad en wees op de vele goede zaken die in zijn ambtsperiode tot stand waren gekomen. Mr J.A. Spengler werd in zijn plaats tot burgemeester benoemd. Op 15 februari 1871 overleed Gerard Daniel Duuring op Vegtvliet in de leeftijd van 49 jaar.

1871 - 1873 Louize Maria Rosette van der Hout, weduwe van G.D. Duuring

Notaris Snel stelde een boedelbeschrijving op van de door Gerard Daniel Duuring nagelaten bezittingen.²³ De weduwe Duuring verkocht tussen 1871 en 1873 de terreinen van Vechtstroom aan verschillende kopers. Een stuk wegberm in de buurt van het afgebroken Sonnestijn, waarop een stal stond, verkocht ze aan het Ministerie van Waterstaat. Het huis Vechtstroom-2, dat met de bijgebouwen in 1865 voor f 650 per jaar aan de jongenskostschool op Hoogerlust was verhuurd, verkocht zij in 1871 aan de directeur van die school, Coenraad Nicolaas Klausz. Hij betaalde f 5600 voor de gebouwen met de bijbehorende grond en de koepel.¹⁹ In 1875 verkocht Klausz deze percelen aan zijn opvolger Johan Goester.²⁴ Die liet in 1876 de koepel afbreken en verkocht in 1881 het terrein met de overige gebouwen aan Joan Adam Matthes.

Een ander huis (nu Straatweg 186) op het terrein van Vechtstroom-2

Het zuidelijke deel van het oude perceel Sectie B nr. 170, waar omstreeks 1872 een nieuw huis met kadastrummer 738 was gebouwd, werd eigendom van de metselaar Jan Hageman.²⁵ Hij verhuurde dit huis (Wijk B nr. 141) op 30.3.1872 aan Petrus Lodewijk Albertus Collard, die van 1871 tot 1882 burgemeester van de beide Breukelens was. Na een verbouwing kwam de Amsterdamse koopman F. Jas er in 1883 wonen, in 1885 opgevolgd door Carl Lantz (1841 - 1904), die met de in de herberg Het State Wapen geboren Maria Agnes Kubatz (1840 - 1906) getrouwd was. Het huis, dat in 1890 het huisnummer 206 had gekregen, werd in 1907 verkocht aan Johan Adolf Beerens (1852 - 1921) te Abcoude. Deze 55-jarige directeur van een Amsterdams schildersbedrijf was weduwnaar en vestigde zich met zijn huishoudster in Breukelen. Hij liet het huis zo opknappen, dat het belastbaar bedrag steeg van f 400 naar f 467 per jaar en gaf het de naam Sophia. Op 5 mei 1912 hertrouwde hij met zijn veel jongere buurmeisje Janna Philippina Griffioen (1878 - 1951), die met haar moeder op Spoor- en Vechtzicht woonde. Het echtpaar vertrok in oktober 1919 naar Ermelo, waar Beerens op 3 april 1921 overleed.²⁶ Villa Sophia had hij in 1920 aan landbouwer Manus van der Grift en slager Jan Roosendaal verkocht, die het in 1921 doorleverden aan Jan Lugten, bouwkundige te Heerlen. Lugten liet het huis in 1923 gedeeltelijk slopen en herbouwen met een garage (nr. 864 huis, garage en tuin, 9 are, belastbaar bedrag f 492). In dit huis Straatweg 186, dat toen de naam Marjancla droeg, woonde van 1946 tot 1961 Klaas Lugten, daarna de veearts L.C.B. Blanken en vanaf 1967 veearts P.J.M. Derks.

Terrein en gebouwen van Vechtstroom-2, nu Straatweg 188 t/m 202

De kostschoolhouder Goester verkocht in 1881 het huis Vechtstroom-2 (Afbeelding 3) voor f 8300 aan Joan Adam Matthes, een Amsterdamse commissienair die sinds 1861 op Queekhoven in Breukelen-St. Pieters woonde. Deze liet het huis verbouwen en verkocht het in 1883 voor f 7500 aan de welgestelde timmerman-landbouwer Hendrik Griffioen, die zijn werkplaats en woning aan de Brouwerij te Breukelen had. In de koopakte stond het perceel omschreven als: "De Heerenhuizinge genaamd Vechtstroom met koetshuis en steiger aan de rivier de Vecht (. . .) benevens een dubbele bank of gestoelte in de Hervormde Kerk te Breukelen".²⁷

In 1884 bouwde Griffioen op dit terrein vier huizen in twee blokken (nu Straatweg 188 t/m 194). Het huis Vechtstroom-2 verdeelde hij in drie woningen (nu Straatweg 198 t/m 202). In 1886 liet hij ten zuiden van Vechtstroom-2 bovendien nog een vrijstaande woning bouwen (huize Deli, Straatweg 196).²⁸ Deze nu in totaal acht huizen werden verhuurd en bleven tot 1952 in bezit van de familie Griffioen. Na de dood van Hendrik Griffioen in 1891 was zijn

weduwe Magdalena Moen tot 1926 eigenaar, daarna haar dochters. Haar kleinkinderen hebben de huizen in 1952 geveild. Vechtstroom-2 werd voor f 7300 het eigendom van M. Ultee en C. Rijkzen. Via verschillende kopers werd het huis nog in 1952 doorverkocht aan twee van de bewoners, de heren M. Broekhuizen en M.J. Hollestelle.

In het huis Wijk B nr. 207 (nu Straatweg 188) woonden onder andere Johanna Alida Linck met haar dienstbode (1885 - 1918). Van 1921 tot 1926 woonde er de jongste zoon van de eigenaar, de architect Arie Griffioen en later de familie Veen. In 1941 huurde de huidige bewoner, H. van der Linde, het huis voor f 28 per maand van de dames Breuninghoff en Beerens. Op de veiling in 1952 kocht hij het voor f 4869,57.

Het huis Wijk B nr. 208 (nu Straatweg 190) werd bewoond door onder andere H.A. Wierck (1884 - 1887), de rustende priester W. Jaspers (1891 - 1895), de gemeentesecretaris L.A. Collard (1897 - 1901), de houthandelaar J.A. Matthes Jr (1902 - 1909), de griffiers van het kantongerecht J.A. van der Ley (1909 - 1910) en Jhr O.J. Quintus (1910 - 1915) en de fabrikant van betonpalen J.W. Bronwasser (1920 - 1937). Vervolgens woonden er B.A. Jansen-Sandaal, de weduwe van een hoofd van de R.K. school en haar dochter. In 1945 kwam Hendrik Mur er wonen, omstreeks 1980 burgemeester H.A. van Zwieten en na 1989 R.A.M. Broekman.

In het huis Wijk B nr. 209 (nu Straatweg 192) woonde de weduwe H. Oskam-van den Bosch (1884 - 1892), de weduwe J.H. van Westendorp-van der Linden (1899 - 1909), vervolgens de veehouder J. Oosterlaak en daarna H.B. Voorneveld. In 1935 kwam er de familie P.E. Wijers, bij wie in 1962 zoon E.G. Wijers met zijn gezin kwam inwonen. Sinds 1990 woont de familie P.I.M. van Schoonhoven er.

Het huis Wijk B nr. 210 (nu Straatweg 194) was van 1884 tot 1894 de woning van waagmeester Cornelis Baas, van 1894 tot 1909 van P.W. Snel-van Eyk. Vervolgens woonden er graanhandelaar Jan Kastelein (1909 - 1915), kaashandelaar Jacob Molenkamp (1915 - 1929) en Jan Folkerts, die in Breukelen een slachtplaats voor schapen was begonnen. Van 1937 tot 1959 woonde er mevrouw M. Stegenga (bij wie tijdens de Tweede Wereldoorlog de verzetsman Minderhout was ondergedoken), daarna G. Beyen en nu J.P.A. van den Bergh.

In het huis Deli, Wijk B nr. 211 (nu Straatweg 196), woonden G.W.C. Voorduyn (1890 - 1895), de opzichter bij Rijkswaterstaat S. Klaassen (1895 - 1904) en zijn collega's J. Venema (1904 - 1910) en J.I. Balkens (1911). Van 1921 tot 1951 woonde er de eigenaresse, mevrouw J.Ph. Beerens-Griffioen, bij wie van 1924 tot 1926 haar moeder Magdalena Moen inwoonde, van 1920 tot 1946 Ingetje A. Bomhof en van 1946 tot 1953 de journalist J. Priem. In 1954 kocht H. Booy het huis, dat nu eigendom is van H. van der Vall.

In het oostelijke deel van Vechtstroom-2, Wijk B nr. 212 (nu Straatweg 198), woonde van 1885 tot 1894 de gemeentesecretaris L.A. Collard, daarna een opzichter en een luitenant, de hoofdinspecteur van een verzekeringsmaatschappij A.G.V. Nolthenius (1897 - 1903), Mr J.W. Spin (1904 - 1910), de huisvriend van Kees de Tippelaar,²⁹ en later onder andere de kaashandelaar J.J. de Ligt (1917 - 1919). Van 1929 tot 1939 woonde de onderwijzer W.F. Hessel er. In 1939 kwam M. Broekhuizen (1892 - 1972) er wonen, die in 1952 eigenaar werd. In 1975 betrok zijn zoon M. Broekhuizen Jr de woning.

Het huis Wijk B nr. 213 (nu Straatweg 200) was van 1885 - 1894 de woning van J. Hartelust, daarna van de gemeentesecretaris L.A. Collard (1894 - 1897) en de gepensioneerde officier H.F. Barkhuijsen (1898 - 1911). De weduwe van het hoofd van de Hervormde school J. Matthijsse-van Doorn woonde er met haar zes kinderen (1911 - 1920) en vervolgens de onderwijzeres C. Vester-de Koster. In 1929 kwam P.E. Wijers er wonen, in 1935 de huisschilder M.J. Hollestelle, die in 1952 eigenaar werd van dit en het volgende huis. Omstreeks 1975 werd het huis verkocht aan en bewoond door de familie Benders. Nu woont mevrouw B. Mulder er.

Het huis Wijk B nr. 214 (nu Straatweg 202) werd na 1885 bewoond door Teunis Oskam, eerst samen met zijn broer Jillis en na diens overlijden in 1892 met een huishoudster. Van 1930 tot 1960 huurde J.A. Hueting het huis, daarna J.M. Hollestelle, die in 1961 eigenaar werd.

Verdere bebouwing (Straatweg 176 - 184) van het terrein langs de Vecht

Een deel van het perceel nr. 173, dat mevrouw Duuring-Gildemeester in 1840 aan Barend van Dijk had verkocht, kreeg het kadastrummer 487 en behoorde omstreeks 1873 nog bij de boerderij Vechtstroom.⁷ Pas omstreeks

1920 werden enkele gedeelten van deze grond door de toenmalige eigenaar, Anthonie Oskam Jzn, als bouwterrein verkocht.

In 1918 kocht A.P. Snoep te Utrecht een kavel, waarop aannemer B. Smink het huis Onderdak bouwde (nu Straatweg 176). In 1920 verkocht Snoep dit huis aan de heren C.F.W. en J.G.J. de Vries.³⁰ De eerste was assuradeur te Amsterdam en woonde later op Klein Vechtvliet te Breukelen. Zijn broer, die Jantje genoemd werd, kwam in 1921 in het huis Onderdak wonen. Naar men zegt had hij wat toezicht nodig, maar kon hij zich op het ijs goed redden en heel fraai schoonrijden. In 1936 kwamen de gezagvoerder ter koopvaardij Jan Willem Korthagen en zijn 18 jaar jongere vrouw Elisabeth van Til in het huis wonen. Korthagen vertrok in 1950, zijn vrouw woonde er tot 1957. In 1975 werd G. Bijlenga eigenaar van het huis Onderdak, waarin zijn weduwe nog woont.

Het huis De Zwaluw, Straatweg 184, werd in 1921 gebouwd voor de heer en mevrouw Wüstenhoff. Dat waren de schoonouders van D.J.M. Bianchi, rentmeester van Gunterstein, die toen tegenover de Gereformeerde kerk op Straatweg 74 woonde.³¹ Na het overlijden van de heer Wüstenhoff in 1930 verhuurde zijn weduwe het huis van 1931 tot 1934 aan de dichter J.C. Bloem, die toen griffier was bij het kantongerecht te Breukelen.³² Van 1934 tot 1941 woonde Gerardus Manché er. Na het overlijden van haar man woonde C.E. Bianchi-Wüstenhoff van mei 1942 tot december 1953 met haar kinderen in het huis. A. Voogd, directeur van de melkfabriek Sterovita, woonde er van 1954 tot 1964. Hij verkocht het huis aan de acteur Hans Culemann, die er met de veel oudere actrice Elly van Stekelenburg ging wonen. Later woonde Elly alleen in het huis tot haar dood in 1984. Het huis was toen eigendom van veearts P.J.M. Derks, later van P. Moorman en nu van de huidige bewoner E. Langerak.

Grietje Griffioen, de weduwe van J. Fokker, kocht in 1919 een stuk grond ten zuiden van De Zwaluw. Ze ging met haar dochter Geertruida in de Herenstraat wonen en verkocht in 1922 het noordelijke deel van haar grond aan de rustende smid Pieter Balk. Die liet er een huis bouwen (nu Straatweg 182), waar na zijn dood in 1936 zijn weduwe Theodora de Jager nog enkele jaren woonde. Van 1938 tot 1945 woonde er de politiemans J. de Noo, die zeer actief was in het verzet tegen de Duitsers. Van 1945 tot 1952 was het de woning van zijn collega Pieter Heikens en daarna van de majoor van politie C. van der Steeg. Zijn weduwe, die met J. Ploeger trouwde, woont nog in het huis.³³

Op het nog onbebouwde perceel ten zuiden van dit huis liet Gijsbert Drinkwaard, die van 1927 tot 1936 eigenaar van de boerderij Vechtstroom was, in 1937 twee huizen onder één kap bouwen, die hij aanvankelijk verhuurde. In het zuidelijke huis (nu Straatweg 178) woonde tot haar dood in 1958 Geertruida Fokker, daarna de familie J. van Veenendaal. Architect C.J. de Jeu kocht het huis en woonde er tot 1995. In het noordelijke huis (nu Straatweg 180) kwam de familie K. Folkerts wonen. Toen mevrouw Folkerts in 1982 naar het verzorgingshuis De Aa was gegaan, werd de woning gekocht door het bestuur van de R.K. parochie H. Johannes de Doper te Breukelen. Pastoor Th.J. Beening woonde er tot 1984 en pastor R.S. van Mierlo tot 1989. Op 20 juli 1989 werd het huis eigendom van de huidige bewoner, R.F.M. Savelsbergh.³⁴

De overtuin van Vechtstroom

De overtuin van Vechtstroom kreeg in 1832 de kadastrumnummers 79 t/m 99 (zie Afbeelding 1). Op slechts één van die percelen stond toen een gebouw en wel op nr. 89 (schuur en plaats 4 roeden 10 el). Die schuur grensde aan de tuin nr. 90 (31 r 10 e) en was omgeven door park 87 (plezierbosch 5 b 1 r 30 e). Daarin lagen de percelen 88 (boomgaard 3 r 60 e), 91 (boomgaard 23 r 20 e), 92 (bos 8 r 70 e) en 93 (waterpartij 1 b 11 r 70 e). Bij het park hoorden ook de percelen 86 (terrein van vermaak 31 r 60 e), 94 (water 22 r 80 e), 96 (bos 3 r 10 e) en 97 (bos 26 r 50 e). Aan de zuidkant van het park lagen 85 (bos), 84 en 80 t/m 82 (weilanden), 83 (tuin) en 79 (laan). Ook perceel 98 was een laan en 99 een weiland. De oppervlakte van deze overtuin bedroeg 13 ha 39 a 70 ca.

Mevrouw Duuring-van der Hout verkocht in 1872 het zuidelijke deel van deze overtuin (nr. 79 t/m 85 en een aansluitend deel van nr. 95) aan J.A. Matthes van Queekhoven. Na diens dood erfde zijn zoon Huibert Matthes in 1905 dit terrein van bijna 4 hectare. In 1922 ging het naar diens weduwe en kinderen te Zeist. Die verkochten het in 1933 grotendeels aan de zuivelfabrikant A.H. Colenbrander, die ertegenover aan de Straatweg woonde.³⁵ De boomgaard van Colenbrander werd na 1938 de boomgaard van Jonker. Op een gedeelte ervan was jarenlang de ijsbaan.

Een hoekje van het terrein dat aan de Heycop en de Straatweg grensde, werd in 1933 verkocht aan J.J.G. Vor der Hake, burgemeester van Ruwiel en Loenersloot. Die liet daar het huis De Riethof bouwen (nu Straatweg 117), dat in 1950 door de Hervormde kerkvoogdij gehuurd werd als pastorie voor dominee F.J. ter Beek. Het huis werd eigendom van A. Folkerts Kzn, die van 1966 tot 1988 met zijn gezin in dit huis woonde. De huidige eigenaar J. Bijlenga woont er sinds 1994.

De boerderij Vechtstroom, nu Straatweg 125

Het noordelijke deel van de overtuin (nr. 86 - 99, ruim 9 hectare) verkocht mevrouw Duuring in 1872 aan de koopman C.A. Schouten te Gouda. Die liet op perceel 87 een schapenshuur bouwen, maar verkocht nog datzelfde jaar de verworven percelen aan de in 1834 te Apeldoorn geboren schaapherder Johannes Buitenhuis.³⁶ Die verving omstreeks 1878 de schapenshuur door een boerderij met het huisnummer 139. Nadat die in 1882 afbrandde,³⁷ liet Buitenhuis de boerderij in 1884 op dezelfde plaats herbouwen. Het pand bestond uit twee woningen, die de huisnummers 231 en 232 kregen.

In het voorste huis nr. 231 woonde tot 1891 de weduwe A.M.P. Martens-Wijsmuller en daarna de rentenier-rozenkweker J.W. de Groot (1893 - 1897). De volgende huurders, een rentenier, een kapitein der infanterie en een directeur bleven er slechts een half tot twee jaar met hun gezinnen en een dienstbode wonen.

Johannes Buitenhuis woonde zelf met zijn vrouw, een dienstbode en een jaarlijks wisselende schaapherder in het achterhuis nr. 232. Hij en zijn herder trokken bijna dagelijks met een kudde langs de wegbermen in de omgeving van Breukelen. Toen in 1886 wegens gevaar voor hondsdolheid weer eens alle honden moesten worden aangelijnd en gemuilkorfd, vroeg Buitenhuis vrijstelling, omdat zijn hond zo "geen dienst kon doen bij de kudde". De burgemeester verleende de gevraagde vrijstelling, nadat hij advies had gevraagd aan de Commissaris des Konings.³⁸ In 1904 verkocht de toen 70-jarige Buitenhuis zijn boerderij en ging terug naar Apeldoorn. Het vrijgekomen achterhuis werd van 1904 tot 1911 verhuurd aan de koopman-landbouwer

Afb. 4. De boerderij Vechtstroom (foto H. van Walderveen, 1987, Foto-archief Historische Kring Breukelen).

R.J. van Stam, die zijn pachtboerderijtje in Oud Aa (nu nr. 5) had moeten afstaan aan Cornelis van Ginkel, die met de dochter van de eigenaar ging trouwen.

Jacob van Voorst, de nieuwe eigenaar van boerderij Vechtstroom, was bloemist in Amsterdam en bleef daar voorlopig nog wonen. Hij liet de landerijen opnieuw indelen, zodat er meer moesland ontstond.³⁹ Van 1906 tot 1907 berustte de leiding van de groentenkwekerij bij tuinbaas H.F. Bolderdijk, die in het voorhuis woonde. In 1907 trok de toen 38-jarige Van Voorst zelf met vrouw en vier kinderen in het voorhuis.

Een nieuw voorhuis in 1911

Van Voorst verkocht de boerderij in 1910 aan de 51-jarige weduwe A.C. Verbree-Visser uit Bodegraven. Zij liet de huizen in 1911 grondig verbouwen tot een boerderij met een kapitaal voorhuis en een schuur (Afbeelding 4). Het huis dat eerst als schuur was geregistreerd, werd in 1915 met de boerderij samengebracht op kadasternummer 1121. De weduwe Verbree woonde van 19 december 1911 tot 12 mei 1916 met haar zoon en een dienstbode in het nieuwe voorhuis. In 1916 verhuisde ze naar Breukelen-St. Pieters.⁴⁰

De volgende eigenaar, de veehouder en veehandelaar Anthonie Oskam uit Oud Aa, woonde van 1916 tot 1927 met zijn vrouw, vijf dochters en een zoon in het voorhuis.⁴¹ Tussen 1918 en 1926 verkocht hij ruim 15 stukjes tuin, weiland en boomgaard, samen bijna 2 hectare, voor woningbouw langs de Straatweg. Daarop kwamen de reeds genoemde huizen aan de Vechtzijde (Straatweg 176, 182 en 184) en de hierna te noemen huizen aan de westkant van de Straatweg.

Bebouwing ten noorden van de boerderij, nu Straatweg 127 - 147

Anthonie Oskam verkocht tussen 1920 en 1923 de eerste percelen aan de westkant van de Straatweg, onder andere aan timmerman B. Smink en metselaar J. Frowein.⁴² Nog voor 1924 verrezen daar vijf huizen, waarvan die voor de rustende bakker Huibert de Hartog (nu Straatweg 135) waarschijnlijk het eerst werd opgeleverd.⁴³ De andere vier hebben ongeveer hetzelfde fraaie metselwerk in de gevelpunt als de huizen Straatweg 139 en 143.

Het huis ten zuiden van De Hartog werd gebouwd voor de rustende landbouwer Willem Jacob Fokker (1869 - 1955) uit Portengen-Zuid. Hij was van 1930 tot 1940 ouderling en vice-voorzitter van de kerkenraad in de Gereformeerde Kerk te Breukelen. Zijn zwager Goedjaar liet tegen de zuidmuur een wat terugwijkend huis bouwen (nu Straatweg 131), dat aanvankelijk door een binnendeur met het huis van Fokker was verbonden. In 1927 werd ook dit kleinere huis eigendom van W.J. Fokker. Na diens overlijden in 1955 huurde de huidige bewoner G.W.A. Smink het huis, dat eigendom werd van de drukkersfamilie Van Dijk.⁴⁴

Wenceslaus Adrianus van Weerdenburg (1878 - 1928) liet in 1924 voor zichzelf en zijn zuster een dubbel woonhuis bouwen (nu Straatweg 127 en 129), waarvan hij het zuidelijke huis met de garage verhuurde aan de kaashandelaar Tijmen Kroon, die eerst in het huis Buitendorp bij de Markt had gewoond. Het huis Straatweg 127 was later eigendom van een nicht, Maria van Weerdenburg die op Straatweg 153 woonde, en is nu van A.P. Hoogveldt.

In 1924 verkocht Oskam een stuk van zijn weiland aan de zadelmaker A.J. Knoop (1872 - 1935), wiens werkplaats aan de Dannestraat te klein was geworden om aan de groeiende vraag naar fietszadels te kunnen voldoen. Knoop liet er een fabriek en een woonhuis bouwen (nu Straatweg 141 en 143). In de crisisjaren kon Knoop het hoofd niet boven water houden en in 1934 werd zijn zadelfabriek verkocht aan de N.V. Industrie en Handelsmaatschappij voorheen A.J. Knoop. Nadat Knoop in december 1935 was overleden, werd C.M. van Wijngaarden directeur van het bedrijf, waar nog tot omstreeks 1970 fietszadels werden vervaardigd.⁴⁵ Later stichtte automakelaar R.J.M. Habraken in de verlaten fabriek zijn bedrijf, dat door F.W. Taling is voortgezet. In het huis nr. 143 woont nu P.G.J. van Eijk.

Ten zuiden van de uitweg van de zadelfabriek bouwde Smink in 1925 een huis (nu Straatweg 139) met erachter een timmerwerkplaats.⁴⁶ Het metselwerk werd door de gebroeders De Kruyff uitgevoerd.⁴⁷ Het huis bleef tot 1972 eigendom van Barend Smink, daarna was het van zijn zoon en van een kleinzoon. In 1978 kocht S. van Schaik het huis. Langs het

pad achter de werkplaats stonden tot na de oorlog varkenshokken van boer Korver, na 1963 garageboxen van Wim Smink, en nu een pand van Habraken.

Ten zuiden van Smink liet Oskam, samen met de weduwe Smulders uit De Bilt, een woonhuis met garage bouwen (Straatweg 137). In 1930 verkochten zij dit perceel aan de garagehouder Jan Kleton, die er zich in juli met vrouw en vier kinderen vestigde. Het bedrijf liep niet zo goed, want negen maanden later verkocht hij het aan Celis Winters, die het tot 1933 als garagehouder in Breukelen volhield. Toen kocht de Utrechtse automobielhandelaar H.J. Rijnstra het pand en verhuurde het van 1934 tot 1936 aan Jan de Roos, die tevoren zijn garagebedrijf aan de Engel de Ruyterstraat 5 had. In 1938 huurde oliehandelaar A.A. van de Pol het pand, waar hij de benzinepomp exploiteerde en zijn bandencoverbedrijf Apoline vestigde. Een gedeelte van de garage verhuurde hij als pakhuis aan kaashandelaar H. Kroon, die even verderop woonde. In 1942 kocht Kroon het pand, dat hij nog datzelfde jaar doorverkocht aan W.A. van Stam. In 1946 verklaarde de rechtbank deze koop nietig en werd Rijnstra weer eigenaar.⁴⁸ Waarschijnlijk was Rijnstra van joodse afkomst en had hij zijn bezit aan de Duitsers moeten afstaan. Van Stam had in 1942 al het huis Stationsweg 39 van de gedeporteerde joodse familie Van Zuiden betrokken.⁴⁹ In 1946 kocht Van de Pol het pand aan de Straatweg, waar hij tot zijn dood in 1984 bleef wonen. In 1985 werd C. Vervat eigenaar en vestigde die er zijn schildersbedrijf.

De bermsloot voor deze huizen werd al spoedig na 1925 gedempt, waarna de houten bruggen naar de Straatweg werden afgebroken. De sterk vervuilde bermsloot ten noorden van de zadelfabriek werd pas omstreeks 1947 gedempt en vervangen door de huidige parallelweg. Ook het dubbele woonhuis (Straatweg 145 en 147) had tevoren een houten brug naar de Straatweg. Dit huis en het bijna identieke, maar kleinere huis Straatweg 151 en 153 zijn omstreeks 1923 door Smink en Frowijn gebouwd. Zij verkochten het eerste blok aan de heren J.T. Prasing en M.J. Streng, die het splitsten en doorverkochten.⁵⁰ Op Straatweg 145 woonde van 1928 tot 1940 de familie H. Kroon Wzn, daarna tot 1950 de uit Vinkeveen afkomstige kaashandelaar H. Kroon Ezn. Van 1958 tot 1962 werd dit huis in tweeën bewoond door E.G. Wijers en J. Kentink. Een volgende bewoner, W. van Wijngaarden, liet het huis in 1977 verbouwen en vergroten. In 1988 verkocht hij het aan J.W. Hekkenberg, de huidige bewoner. In het huis nr. 147 woonde vanaf 1929 de familie Spruyt, van 1955 tot 1959 de chauffeurs van de firma Folkerts, A. Wilhelmus en M. Tukker. Het gezin van de boekhouder van deze firma, W.F. van Muiswinkel, woonde er tot 1979. De landbouwleraar C. Verduyn werd toen eigenaar en liet het huis verbouwen. Hij verkocht het in 1988 aan J.A. Martens.

Het dubbelhuis nr. 151 en 153 werd eigendom van J.G. van Weerdenburg, later van zijn dochter Maria Sophia van Weerdenburg, die op 1938 na 15 jaar kloosterleven naar huis kwam en muziklerares werd. Op zeer hoge leeftijd verdrong zij in 1994 in de Vecht, waarna haar huizen werden verkocht. Het huis nr. 151, waar sinds 1930 de onderwijzer H.M.J. Terheggen woonde en nu nog zijn weduwe, werd eigendom van R.W.C. Molenkamp. Het huis nr. 153 werd eigendom van mevrouw E.E.M. Dhondt.

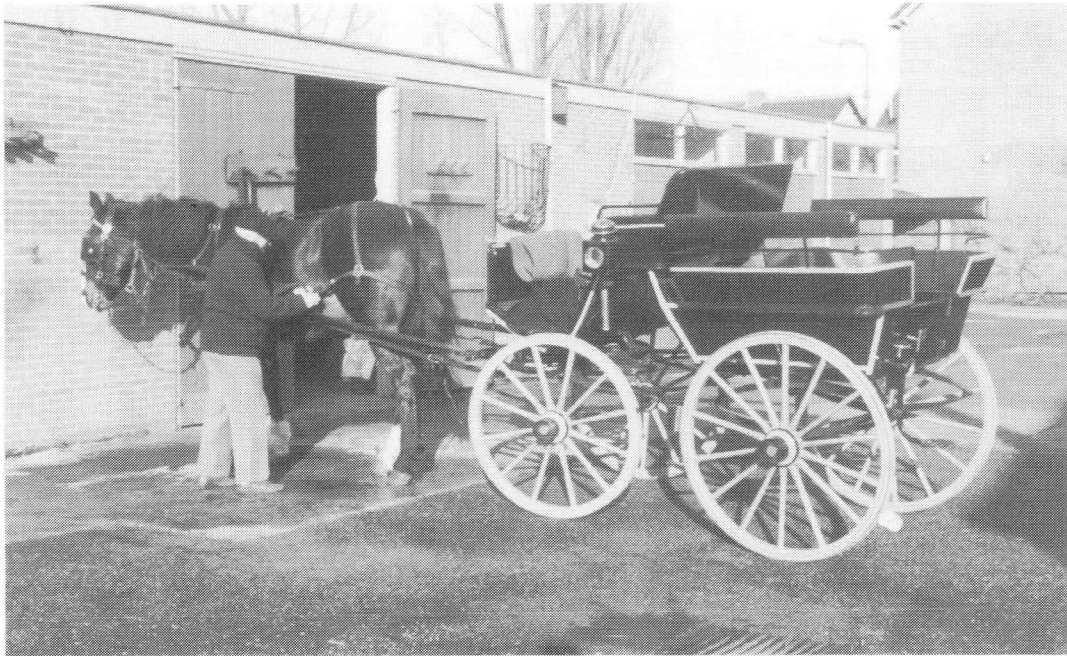
Het huis De Hoogt, Straatweg 149, is omstreeks 1939 gebouwd. Tot 1947 woonde de belastingambtenaar J.K. Veldman er, daarna tot 1950 E. de Vries en vervolgens tot 1959 mevrouw J.M. Eringa-Hinlopen. De landbouwkundige, tevens lid van Provinciale Staten van Utrecht, J. Berentschot, later burgemeester van Kockengen, woonde er lange tijd met zijn gezin. Nu woont mevrouw A. Bomers-Hulshof er.

De drie dubbele huizen met de nummers 161 t/m 165 zijn omstreeks 1925 door de metselaar Kaspers gebouwd en staan, evenals de huizen met de nummers 151 en 153, in de voormalige overtuin van Vegtvljet.

De boerderij Vechtstroom van 1927 tot heden

Anthonie Oskam verkocht in 1927 de boerderij met ruim 7 hectare weiland aan Gijsbert Drinkwaard, die er bijna 10 jaar veehouder was. Toen hij in 1936 zijn bedrijf verkocht aan de veehouder Wilhelmus Adrianus van Weerdenburg uit Vinkeveen, behield Drinkwaard een stukje grond aan de Vecht. Daar liet hij twee huizen onder één kap bouwen (nu Straatweg 178 en 180). Hij verhuurde die huizen en ging zelf op Eendrachtlaan 31 wonen.⁵¹

Toen Van Weerdenburg in 1947 overleed, kwam de boerderij op naam van zijn weduwe, Martha Rugera Stalenhoef, die na 1960 haar landerijen aan de Gemeente Breukelen verkocht voor de uitbreiding van het dorp. Eerst werden er huizen gebouwd aan de Gijsbrecht van Nijenrodestraat en de zij-

Afb. 5. Mevrouw E. Korthagen aan het werk bij haar paardenstallen (foto H. van Walderveen, 1988, Foto-archief Historische Kring Breukelen).

straten naar de G.S. van Ruwiellaan. Omstreeks 1968 kwamen er huizen aan het Bisschopswater en de Heycoplaan. Tussen deze laan en de boerderij kwamen de bungalows Straatweg 119, 121 en 123. Het terrein van boerderij Vechtstroom bestond daarna nog slechts uit de percelen 2461 (= erf 7 a 35 ca) en 2462 (= twee huizen, twee bergplaatsen, drie garages, tuin en boomgaard, 38 a, 10 ca, f 960).

Het voorhuis van de boerderij was gesplitst in twee woningen. De benedenwoning, Straatweg 125, behield de oude hoofdingang op het noorden en de fraaie erker op het zuiden. Hij werd tot 1996 bewoond door H.M. Vlug. De bovenwoning, Straatweg 125b, kreeg zijn ingang via de achterdeur aan de zuidzijde. Het bovenhuis werd tot 1997 bewoond door B. Opperhuizen. Mevrouw Van Weerdenburg woonde op nr. 125a, de voormalige paardenstal, waarin een voordeur op het noorden en een erkertje op het zuiden waren aangebracht. De vertrekken waren door een houten wand van de koestal gescheiden. In een van de schuren achter de hooiberg woonde tot 1996 mevrouw E. Korthagen. Zij had in de naastgelegen bergplaatsen en garages haar twee Friese paarden en diverse rijtuigen gestald, waarmee zij regelmatig door het dorp en de Vechtstreek reed (Afbeelding 5). Toen ze wegens haar hoge leeftijd haar paarden en voertuigen niet langer kon verzorgen, is haar collectie overgebracht naar het rijtuigmuseum in Leek.

Mevrouw Van Weerdenburg verkocht in 1995 haar boerderij aan een projectontwikkelaar, die van plan is acht woningen met garages op het terrein te bouwen. Het uiterlijk van het karakteristieke voorhuis zal behouden blijven, maar veel van het oorspronkelijke interieur, alsmede de andere opstallen en de boerentuin met boomgaard zullen verloren gaan. Dat is jammer, want tijdens het Monumenten Inventarisatie Project van de Provincie in 1991 werd dit perceel ingedeeld in de hoogste klasse van jonge monumenten. Het kan alleen behouden blijven als het gemeentebestuur de boerderij op de gemeentelijke monumentenlijst zet. Van de wil daartoe is ons echter nog niets gebleken. Er is zelfs nog geen begin van zo'n monumentenlijst, hoewel de op 1 januari 1989 van kracht geworden Monumentenwet dat wel verlangt.

Noten

- 1 H.J. van Es, 1997. De buitenplaats Vechtstroom te Breukelen (1). Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 12, nr. 2, blz. 82 - 96.
- 2 De gegevens over Vegtvliet en de families Duuring en Gildemeester zijn grotendeels ontleend aan: R. Plomp, 1984. Vegtvliet te Breukelen als zomerverblijf, 1665 - 1854. Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap Niftarlake 1983, blz. 23 - 51.
- 3 Gerrit Duuring, een zeer welgesteld man, liet over eigen grond de Woerdenseweg of Laan van Duuring naar Portengen aanleggen; van 1827 tot 1857 was hij Heer van Oud Aen (Oudaan) en van 1846 tot 1847 eigenaar van Boom en Bosch.
- 4 Notarieel Archief (Rijksarchief te Utrecht), inv. nr. 558, akte d.d. 12.12.1822, verkoop op Vechtstroom van boomen, hakhout en afbraak toebehorende de heer Jan Coenraad Duuring, grondeigenaar wonend te Amsterdam; inv. nr. 559, akte nr. 54, d.d. 13.9.1823: koopcontract Vreeden Oord; inv. nr. 559, d.d. 10.12.1823, publieke verkoop op Vechtstroom van boomen hakhout en afbraak.
- 5 P.J. Lutgers schreef in 1836 over Vechtstroom: "Deze zoo fraai gelegen Lustplaats heeft opgehouden te bestaan. Laatstelijk behoorde zij aan den Heer J.C. Duuring, die hare Overplaats, sedert zoo sierlijk door den smaakvollen Zocher aangelegd, met de hofstede Vechtvlief vereenigd heeft". R. van Luttervelt, 1948, blz. 184 - 185, meldt dat Zocher de tuin van Vegtvliet vergrootte met een gedeelte van de voormalige buitenplaats Vechtstroom, die opnieuw aanlegde en herschiep in een der fraaiste wandelparken.
- 6 De kadastrale legger Breukelen-Nijenrode (Gemeentehuis te Breukelen) vermeldt onder art. 34 t.n.v. Jan Coenraad Duuring rentenier te Breukelen, dat het huis op Sectie B nr. 172 (= huis 4 roeden 20 el, huis klasse 4, belastbaar bedrag f 330) in het dienstjaar 1834 is afgebroken. De grond werd gevoegd bij nr. 170 (= bos 21 r 90 e) en kreeg het kadastrummer 491 (= terrein van vermaak 26 r 10 e). Notarieel Archief, inv. nr. 570, d.d. 16.6.1834 verkoop van afbraak op Vechtstroom.
- 7 Het in 1840 aan Barend van Dijk te Amsterdam (kadastrale legger art. 170) verkochte perceel nr. 173 (= bouwland 20 r) werd dat jaar gesplitst in nr. 487 (= bouwland 17 r 80 e) en nr. 488 (= tuin 2 r 20 e). Het laatste verkocht hij aan het Rijk (art. 116), die het in 1842 verkocht aan de opzichter der Straatweg W.C. van Zijl (art. 237). Die kocht van de familie Duuring nog 1 r 22 e van wegberm nr. 174 (= bos 5 r 80 e) en stichtte er twee huizen: Sectie B nr. 529 (= huis en erf, 2 r 94 e, klasse 15, f 48) en Sectie B nr. 530 (= huis 48 e, klasse 17, f 33). De verkleinde wegberm nr. 174 kreeg het kadastrummer 531 (= bos 4 r 58 e). In 1872 werd dit perceel verkocht aan Rijkswaterstaat (art. 464). Perceel nr. 487 kwam omstreeks 1873 aan Johannes Buitenhuis (art. 584), de eigenaar van de aan de overkant van de Straatweg gelegen boerderij Vechtstroom. Het perceel ging over op de volgende eigenaren van de boerderij. Antonie Oskam Jacobuszn verkocht omstreeks 1920 enkele gedeelten ervan als bouwterrein.
- 8 In het dienstjaar 1851 kochten Helena Stekelenburg, weduwe van de gemeentebode H.H. Bekker, en haar gehuwde kinderen Pieter en Anna (art. 311) de huizen Sectie B nr. 529 en 530. In 1852 werden ze het eigendom van Joh. Krook te Utrecht (art. 368), in 1874 van Ph.P. Smit te Amsterdam (art. 615), in 1878 van de weduwe van Jacob Spruyt (art. 658) en in 1886 van Sara M.W.E. Breuninghoff (art. 766). Na Sara's dood in 1891 kwamen ze op naam van haar echtgenoot Hendrik Breuninghoff Jr, smid te Breukelen (art. 831).
- 9 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode (Gemeentehuis te Breukelen), inv. nr. 203, Inkomende en uitgaande stukken, onder B7 d.d. 31.3.1887; de bomen stonden tussen de kilometerpalen 25 en 26, van 946 tot 936 meter uit kilometerpaal 25.
- 10 Zie A.S. Klusener, 1997. Het huis Spoor- en Vechtzicht; een kleine verantwoording. Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 12, nr. 1, blz. 44 - 46. Klusener acht het waarschijnlijker, dat de naam al in 1843 bij de aanleg van de spoorlijn aan de twee huizen is gegeven.
- 11 Hendrik Breuninghoff (1847 - 1901) had de huizen laten vernieuwen en ze verenigd tot één woning Sectie B nr. 967 (= huis erf 3 a 42 ca, klasse 80, f 247). In 1895 kwam het huis op naam van zijn tweede echtgenote C.W.M. Segaar (art. 927, later art. 983). Na haar dood in 1907 ging het naar de twee dochters Breuninghoff (art. 805). In 1919 betrokken Stephanus Breuninghoff (1862 - 1939), zijn vrouw Maria Ernesta Griffioen (1875 - 1951) en hun dochter Magdalena Jannetje (geb. 26.3.1918) het huis, dat in d.j. 1922 in de kadastrale legger op hun naam kwam (art. 978). Het huis werd in d.j. 1924 vernieuwd, in d.j. 1960 aangeduid als schuur en in d.j. 1969 verkocht naar art. 2703.
- 12 Het tolhuis (Sectie B nr. 177, 1 r 21 e) was eigendom van 's Rijks Domeinen (art. 31/1), in 1860 van het Ministerie van Waterstaat (art. 464/4). Het werd in d.j. 1905 afgebroken en in d.j. 1906 verkocht aan J.D.J. Koning (art. 1022/1). Tolgaarders waren o.a. D. Boereboom (1874 - 1876), J. de Rooy (1876 - 1879), de wed. D. Hogeboom (1879 - 1882), J.A. Lotten (1882 - 1885), G. van Bommel (1885 - 1888), J. van Aalten (1888 - 1891), L. Zwanink (1891 - 1893), A. Alblas (1893 - 1897) en K.P. de Jooode (1897 - 1901). De tol werd waarschijnlijk in 1901 opgeheven, want daarna werd het tolhuis, dat het huisnummer 204 droeg, bewoond door mensen van de Rijkspolitie. Foto's van het tolhuis staan in jaargang 11, nr. 2, afbeeldingen 7 en 37, van dit tijdschrift.
- 13 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 6, Gemeenteraadsvergadering van 8.8.1887; inv. nr. 205, Inkomende en uitgaande stukken, onder P5 d.d. 28.5.1889, P7 d.d. 6.9.1889 en P10 beschikking Minister van Waterstaat d.d. 23.11.1889; inv. nr. 19, Raadsbesluiten, d.d. 10.5.1889, aanleg plantsoen tussen de beide Heicopper bruggen en de tol op de Rijksstraatweg; tegelijkertijd het gedeelte Herenstraat vanaf de hofstede van Mej. M. Kasteleyn te bestraten; crediet f 1000; d.d. 20.4.1893, benoeming K.P. Hoogendoorn tot ambtenaar belast met het onderhoud van het gemeentelantsoen nabij de tol; jaarwedde f 15 voor snoeien, planten, onderhoud bloemperken en zogenaamde rots; iedere zaterdag netjes op te harken en gazons kort houden.
- 14 Van Es, 1997, blz. 96, noot 51.
- 15 De percelen nr. 176 (weiland 6 r 70 e) en nr. 178 (huis erf 1 r 44 e, belastbaar bedrag f 66) kregen in d.j. 1887 de kadastrummers 907 (tuin 6 r 54 e), 908 (huis erf 1 r 58 e, f 200) en 909 (huis erf 1 r 10 e). In

- d.j. 1904 kregen de nrs. 907 en 908 na bijbouw en vereniging het kadasternr. 1024 (huis erf 8 a 4 ca, f 325). In dit huis, Wijk B nr. 137 (in 1890 huisnr. 202), woonden onder andere de gepensioneerde kolonel P.J. Amiet (1875 - 1878), de oud-rijkshavenmeester F.V.G. Engelbert van Bevervoorden (1878 - 1888), de commissionair G.A. Smedes (1888 - 1892), P. ter Spill (1892 - 1897), de inspecteur van de Ned. Aerogasmaatschappij T. van der Zee (1898 - 1903), de melkfabrikant A.H. Colenbrander (1915 - 1937) en zijn weduwe, R. Colenbrander-Hoekstra (1937 - 1939). In het andere huis, Wijk B nr. 203, woonden onder andere de griffier van het kantongerecht Mr D. Bastert (1890 - 1895), de rozenkweker J.W. de Groot (1897 - 1901), de domineesweduwe D.L. van Heerde-Linck (1901 - 1913) en de koopman Ph.J. Schippers (1913 - 1924). Voor foto's van Dorpszicht zie jaargang 11, nr. 2, afbeeldingen 7 en 37, van dit tijdschrift.
- 16 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 11, Raadsnotulen d.d. 27.5.1924, 19.6.1924 en 7.7.1924. C.W. Matthes had f 800 geboden, maar B & W wilden f 1000 plus verbreding van de Herenstraat, of anders f 1250. Colenbrander had f 3 per vierkante meter geboden, mits hij de vrije beschikking over het terrein zou krijgen. De raad wilde het plantsoentje ontsluiten voor het publiek en besloot niet tot verkoop over te gaan. Die verkoop heeft later toch plaatsgevonden.
 - 17 De kadastrnummers 1022 en 909 werden in d.j. 1906 gewijzigd in 1030 (huis en tuin 6 a 40 ca, f 325) en 1031 (huis tuin 3 a 94 ca, f 325). In d.j. 1922 verkocht J.D.J. Koning de beide huizen aan Anthony Herman Colenbrander en Rienje Colenbrander-Hoekstra (art. 1203). De huizen werden in d.j. 1924 vernieuwd en in d.j. 1926 herbouwd tot Sectie B nr. 1220 (huis en tuin 10 a 34 ca, belastbaar bedrag f 892).
 - 18 De kadastrale legger vermeldt onder art. 34 ten name van Jan Coenraad Duuring op regel 34: "Sectie B nr. 169, huis 3 roeden 40 el, belastbaar bedrag f 66", met de aantekening "dienstjaar 1838 amotie en opbouw" en een verwijzing naar regel 123. Daar lezen we: "Sectie B nr. 497 huis 2 r, belastbaar bedrag in d.j. 1841 f 225". Het oppervlakteverschil tussen het oude en nieuwe perceel van 1 r 40 e vinden we terug op de regels 122 en 124, waar nr. 491 (tuin van vermaak 26 r 10 e) in d.j. 1841 wordt veranderd in kadastrnummer 498 (terrein van vermaak 27 r 50 e).
 - 19 J.W. Gunning, 1984. Hoogerlust in de achttiende en negentiende eeuw: buitenverblijf en kostschool. Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap Niftarlake 1984, blz. 49 - 70. De vermelde gegevens over Hoogerlust zijn aan dit artikel ontleend.
 - 20 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 2, Gemeenteraadsnotulen 1839 - 1851, d.d. 27.11.1848; inv. nr. 3, Gemeenteraadsnotulen 1851 - 1858, d.d. 6.9.1853: Extract notulen van de vergadering van kerkvoogden (N.F. Snel, F. Vos, H.G. de Bruyn) en notabelen (G.D. Duuring, K.A. Nolthenius, M. Gijsberti Hodenpijl, R. Mur) over verbetering van het schoolgebouw.
 - 21 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 4, gemeenteraadsnotulen d.d. 27.3.1860: een voorstel van G.D. Duuring om voor een gemeentehuis twee huizen met de nummers 65, 66 en 67 (kadastraal bekend onder Sectie B nr. 577 en 578) van hem te kopen voor f 3005 plus de kosten, wordt aangenomen. De notulen van 26.7.1861 melden, dat Duuring een deel van het salaris dat hij als waarnemend burgemeester in het voorjaar van 1860 had genoten, wenste af te staan "aan de Gemeente, aan het Hervormd en het Rooms Catholiek armbestuur en het Genootschap Onderlinge Hulpreiking; hij stelt den Voorzitter f 75 ter hand als gift voor de gemeente. De raad aanvaardt het geschenk."
 - 22 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 4, gemeenteraadsnotulen d.d. 15.5.1862: ingekomen een missive "dat Z.M. den Koning bij besluit van 28 April l.l. No. 117 den heer G.D. Duuring benoemd heeft tot burgemeester dezer gemeente". Vijf jaar later, in de raadsvergadering van 26.4.1867, legde Duuring "het presidium van de raad neer, dank zeggende voor het vertrouwen in hem gesteld en de medewerking gedurende zijnen werkkring ondervonden". In de vergadering van 7.5.1867 las de secretaris "een besluit van Z.M. den Koning van den 22 April l.l. No. 50, waarbij aan den heer G.D. Duuring op zijn verzoek eervol ontslag is verleend als burgemeester en in zijne plaats tot burgemeester van genoemde gemeente benoemd is Mr. J.A. Spengler".
 - 23 Notarieel Archief, inv. nr. 624, akte nr. 34 d.d. 13 en 14 april 1871.
 - 24 De kadastrnummers 497 (= huis 2 r), 498 (= tuin van vermaak 27 r 50 e) en 171 (= koepel 49 e) gingen in d.j. 1873 van art. 405 t.n.v. Gerard Daniel Duuring naar art. 581 t.n.v. Coenraad Nicolaas Klausz, instituuteur op Hoogerlust. Die verkocht ze in d.j. 1876 aan zijn opvolger Johan Goester (art. 626). In d.j. 1877 werd de koepel afgebroken en de grond bij het huis Vechtstroom-2 gevoegd, dat toen een nieuw kadastrnummer kreeg: 737 (= huis, schuur, tuin 23 r 87 e, belast met f 400). Aan de zuidkant van het terrein was een nieuw huis gekomen (nr 738 huis en tuin 9 r), eigendom van de metselaar Jan Hageman.
 - 25 Het perceel nr. 738 (= huis en tuin 9 r) werd verkocht naar art. 636/1 t.n.v. Jan Hageman. Het kadastrnummer veranderde na de verbouwing in d.j. 1884 in nr. 864 (= huis en tuin 9 r). In d.j. 1908 ging het perceel naar art. 1043/1 t.n.v. Johan Adolf Beerens, schilder te Abcoude; in d.j. 1921 ging het naar art. 1173/1 t.n.v. Hermanus van der Grift en Jan Roosendaal; in d.j. 1922 naar art. 1212/1 t.n.v. Jan Lugten, bouwkundige te Heerlen.
 - 26 Een aantal van de gegevens is mij in 1992 verstrekt door de in 1995 overleden heer J.D. Dieker te Abcoude, die voor zijn genealogisch onderzoek de Historische Kring Breukelen vroeg welk huis in 1908 het nummer Wijk B nr. 206 had. Dat huis, villa Sophia, stond destijds voor f 7000 op de balans van het schildersbedrijf Beerens te Amsterdam. Johan Adolf Beerens noemde het huis naar zijn moeder of naar zijn in 1902 overleden echtgenote, die beiden de naam Sophia droegen.
 - 27 Koopakte d.d. 19.2.1883 voor notaris J.J. Schalijs, waarvan we een kopie ter inzage kregen van de heer H. van der Linde. In de kadastrale legger Breukelen-Nijenrode staat Sectie B nr. 737 (huis, schuur, tuin 23 r 87 e, belastbaar bedrag f 400) onder art. 626/5 t.n.v. J. Goester. In d.j. 1882 werd het overgeschreven naar art. 477/43 t.n.v. J.A. Matthes. Na bijbouw kreeg het de aanduiding nr. 863 (= huis tuin schuur 23 a 92 ca, f 375) en ging het in d.j. 1884 naar art. 514/22 t.n.v. Hendrik Griffioen, landbouwer te Breukelen-Nijenrode.
 - 28 Kadastrnummer 863 werd in d.j. 1885 vervangen door de nummers 875 t/m 879. De vier nieuwe huizen kregen van noord naar zuid de nummers 876 t/m 879. De oppervlakte van elk perceel was

- ruim 3 are, het belastbaar bedrag f 300 per huis. Vechtstroom-2 kreeg kadasternummer 875 (= huis en tuin 11 a 10 ca, f 375). Na de verbouw in d.j. 1887 werd dit perceel gesplitst in vier huizen en tuinen met de kadasternummers 903 t/m 906. Het laatste nummer was van het huis Deli (3 a 90 ca, f 300). De drie woningen onder de kap van Vechtstroom-2 waren nr. 903 (1 a 95 ca, f 140), nr. 904 (2 a 40 ca, f 200) en nr. 905 (2 a 85 ca, f 225). Deze huizen gingen in d.j. 1893 naar art. 843/1-8 t.n.v. Magdalena Moen, weduwe van Hendrik Griffioen (1835 - 1926). In 1926 werden ze het eigendom van haar drie dochters: W.M.E. de Lange-Griffioen (1872 - 1944), M.E. Breuninghoff-Griffioen (1875 - 1951) en J.Ph. Beerens-Griffioen (1878 - 1951). Op 1 oktober 1952 brachten hun erfgenamen, de vijf kinderen De Lange en Magdalena Jannetje Breuninghoff (geb. 1918) de huizen in veiling.
- 29 A.A. Mantén en T. Verkuil Sr., 1993. Een veelzijdig en buitenissig heer. L.C. Dudok de Wit / Kees de Tippelaar / 1843 - 1913. Stichting Historische Reeks Breukelen / Uitg. Verloren, Hilversum, blz. 54 - 59.
- 30 Kadasternummer 487 werd in d.j. 1919 gesplitst in de percelen 1146 (tuin 15 a 10 ca) en 1147 (tuin 5 a). Het laatste werd in d.j. 1919 verkocht aan A.P. Snoep te Utrecht (art. 1156), die er in d.j. 1920 een huis liet bouwen (nr. 1147 huis en tuin 5 a), dat hij in d.j. 1921 verkocht aan de gebroeders De Vries te Amsterdam (art. 1179), die het tot 1959 in bezit hadden. Perceel nr. 1146 werd in 1920 gesplitst in de percelen 1148 (tuin 8 a 34 ca), 1149 (tuin 76 ca) en 1150 (tuin 6 a).
- 31 In d.j. 1921 verkocht Oskam (art. 986) perceel nr. 1148 (tuin 8 a 34 ca) aan C.W.J. Wüstenhoff te Amsterdam (art. 1198/1), die er in d.j. 1922 een huis stichtte (nr. 1148 huis tuin 8 a 34 ca) dat met nr. 1149 (tuin 76 ca) herschikt werd tot kadasternummer 1170 (huis erf 3 a 10 ca, f 199). In d.j. 1923 ging het huis als nr. 1180 (huis tuin 6 a 50 ca, f 428) naar art. 1221 t.n.v. C.W.J. Wüstenhoff, in d.j. 1931 naar zijn weduwe M.C.G. Morees, in d.j. 1947 naar C.E. Wüstenhoff, weduwe Bianchi. In d.j. 1948 kwam het huis op naam van de erfgenamen (art. 1751), in d.j. 1955 van N.V. Pensioenfonds Albert Heyn (art. 1936). In d.j. 1963 werd het huis met tuin en garage verkocht naar art. 2203 t.n.v. Ir Albertus Voogd, directeur ener N.V. te Breukelen, die het in d.j. 1965 verkocht naar art. 2332 t.n.v. Hans Dieter Culemann, geb. 26.9.1927, acteur te Amsterdam. De volgende eigenaar was P.J.M. Derks, daarna P. Moorman en sinds 1995 E. Langerak.
- 32 Bloem was getrouwd met Clara Eggink. Nadat eind november 1932 in Utrecht hun scheiding was uitgesproken, vertrok Clara in januari 1933 met haar vijf jaar oude zoon Jan Willem Cornelis Bloem naar Friesland. Uit Bloems gedichtenbundel "De Nederlaag" (1937), die hij opdroeg "Aan mijn zoon Wim", blijkt hoezeer hij treurde over verloren liefde, onmacht en eenzaamheid.
- 33 Oskam verkocht perceel nr. 1150 (tuin 6 a) in d.j. 1920 aan Grietje Griffioen, weduwe van J. Fokker (art. 1166), die er in d.j. 1921 een deel van verkocht aan P. Balk (art. 1232). Die liet er een huis bouwen (nr. 1181, huis schuur tuin 3 a 15 ca), dat tot 1949 in bezit van de familie bleef (art. 1570 t.n.v. Theodora de Jager, wed. P. Balk). In d.j. 1950 werd J. Molenkamp eigenaar (art. 1795), in d.j. 1952 Cornelis van der Steeg (art. 1809).
- 34 C. Roeleveld, 1997. Het parochiehuus en de exploitatie. Uitgave in eigen beheer van de R.K. parochie H. Johannes de Doper, Breukelen. Dit boekje noemt naast de persoonsgegevens ook de koopprijzen van het huis Straatweg 180 (f 230.000 in 1982 en f 370.000 in 1989).
- 35 In d.j. 1873 gingen de nrs. 79 t/m 85 en een deel van nr. 95 van art. 405 t.n.v. mevrouw Duuring naar art. 477 van Joan Adam Matthes. In d.j. 1906 naar art. 994 van de koopman-houthandelaar Huibert Matthes, in d.j. 1922 naar art. 1218 van H.J.R. Matthes c.s. te Zeist. Verkoop in d.j. 1934 grotendeels naar art. 1203/8-13 van Anthony Herman Colenbrander, welke percelen in d.j. 1960 werden verenigd op nr. 1927 (boomgaard en berm 3 ha 63 a 50 ca). Een deel van de nrs. 79 en 82 en nr. 83 werden in d.j. 1934 verkocht aan J.J.G. Vor der Hake (art. 1508) en verenigd onder nr. 1363 (huis, terrein, berm 7 a 60 ca).
- 36 In d.j. 1873 stichtte de nieuwe eigenaar Cornelis Adrianus Schouten, koopman te Gouda (art. 579) op nr. 87 het perceel 696 (= schapenschuur 1 r 50 e) en verkocht hij zijn pasverworven terrein aan Johannes Buitenhuis (art. 584). Die verving in d.j. 1879 de schapenschuur 696 door perceel 777 (huis schuur erf 4 r 60 e). Dit bouwwerk werd in d.j. 1883 afgebroken en in d.j. 1885 herbouwd tot de percelen 868 (huis en tuin 8 r 50 e, f 200) en 869 (huis en erf 8 r 50 e, f 300). In d.j. 1894 was de belastbare waarde van deze huizen gedaald tot f 250 en f 120.
- 37 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 6. Raadsnotulen d.d. 21.5.1883. De raming van de kosten van de brandweer bleek te laag te zijn ten gevolge van de "grootste onkosten gevallen bij de branden van J. Buitenhuis en Van Vliet in Portengen. Ter vermijding voor zooveel mogelijk van even groote kosten bij onverhoopte volgende branden als bij de voorgevallene, stelt de heer Van Waart voor, en aldus wordt besloten, Burgemeester en Wethouders te verzoeken in den vervolge gestreng op te letten dat met het oog op de uitdeeling van ververschingen enz. aan de spuitgasten niet zo ruw worde omgegaan met de gemeentefinanciën."
- 38 Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 202, Inkomende en uitgaande stukken 1886, nr. 10 H, d.d. 5.9.1886. Foto's van de kudde zijn opgenomen in jaargang 11, nr. 2, afbeelding 18, van dit tijdschrift (zie ook aanvulling op het bijschrift in jaargang 11, nr. 5, blz. 280).
- 39 In d.j. 1905 verkocht Buitenhuis zijn boerderij aan Jacobus van Voorst, hovenier en bloemist te Amsterdam (art. 1007). Bij de herindeling van het terrein kregen de twee woningen de kadasternummers 1055 (huis tuin 12 a 20 ca) en 1056 (huis erf 8 a 50 ca). De andere percelen waren nr. 86 (weiland 31 a 10 ca), 487 (tuin 17 a 80 ca), 870 (water 12 a 20 ca), 1052 (griend 66 a 20 ca), 1053 (moestuin 2 ha 30 a 40 ca) en 1054 (weiland 5 ha 13 a 30 ca).
- 40 Adriana Cornelia Visser, weduwe van Adrianus Verbree (art. 1074) liet in d.j. 1912 het huis 1055 (huis tuin 12 a 20 ca, f 293) zo verbouwen, dat het belastbaar bedrag steeg naar f 498; na bijbouw in d.j. 1913 kreeg het een nieuw kadasternummer 1083 (huis schuur tuin 20 a 70 ca, f 595). Perceel 1056 (schuur en erf 8 a 50 ca) werd in d.j. 1916 met 1083 verenigd tot 1121 (huis schuur tuin water 94 a 50 ca, f 620). De moestuin 1053 werd toen 1120 (weiland en sloot 1 ha 56 a 60 ca).
- 41 Anthonie Oskam Jacobuszoon, veehouder te Breukelen-Nijenrode (kadastrale legger art. 986/20-26), was op 18.3.1873 geboren te Laag Nieuwkoop. Hij woonde van 1900 tot 1916 op de boerderij Eben Haëzer (nu Oud Aa 3) en kocht in d.j. 1917 de boerderij Vechtstroom. De woning (kadasternummer

- 1121, huis schuur tuin 94 a 50 ca, belastbaar bedrag f 620) kreeg in d.j. 1925, na afsplitsing en verkoop van de boomgaarden 1206, 1207 en 1208, een nieuwe kadastrale aanduiding (nr. 1209, huis schuur 55 a 70 ca, f 620). In d.j. 1927 werd het nr. 1234 (huis schuur boomgaard 59 a 45 ca, f 620). In 1927 verkocht Oskam zijn boerderij en verhuisde hij naar de villa Orttswarande voor de bocht bij kasteel Nijenrode aan de Straatweg (zo erg lang na het vertrek van het gezin Hoekstra heeft Orttswarande dus niet leeggestaan; zie dit tijdschrift, jaargang 11, blz. 107). In 1905 had Oskam, samen met anderen, grond gekocht voor de bouw van een nieuwe Gereformeerde kerk. (Zie H.J. van Es, 1993. Geschiedenis van de Gereformeerde Kerk van Breukelen. Stichting Historische Reeks Breukelen / Uitg. Verloren, Hilversum, blz. 274, noot 16 en 18.)
- 42 Frowijn en Smink (art. 1220) kochten in d.j. 1921 het perceel 1167 (bouwterrein 4 a 16 ca) en in d.j. 1923 een deel van perceel 1168 (weiland en sloot 1 ha 52 a 44 ca) en nr. 1172 (bouwterrein 16.30). Op nr. 1172 werden in 1924 vijf huizen gesticht met de kadastrumnummers 1192 t/m 1196.
- 43 Huibert de Hartog, geb. 2.5.1873, overl. 28.9.1930, was bakker in het pand Straatweg A 128 naast de sluis in de Kerkvaart, nu het Tinus de Witplantsoen. Zijn nieuwe huis had aanvankelijk het nummer B 232, later Straatweg 11, nu 135. Tot 1995 woonden er Maria de Hartog, geb. 3.8.1905 en haar broer Gerrit, geb. 26.6.1907.
- 44 Fokker was in 1869 in Breukelen-St. Pieters geboren, had geboerd in Portengen-Zuid (Laag Nieuwkoop) en kwam op 14.5.1924 in Breukelen wonen in het huis Sectie B nr. 1193 (huis erf 4 a 25 ca). In d.j. 1928 werd Fokker (art. 1286) ook eigenaar van het huis nr. 1194 (huis 2 a 70 ca). Het grotere huis ging in d.j. 1953 naar Nic. van Dijk (art. 1853) en in d.j. 1969 naar G. van Dijk (art. 2728). Het kleinere huis, Straatweg 131, werd in d.j. 1955 het eigendom van P.A. Dhondt.
- 45 A.J. Knoop (art. 1282) kocht in d.j. 1925 een deel van perceel 1203 en stichtte er nr. 1205 (huis werkplaats erf 11 a 80 ca, belastbaar bedrag f 757); na bijbouw in d.j. 1926 steeg het belastbaar bedrag tot f 785. In d.j. 1935 gingen de bezittingen over naar N.V. Industrie en Handelsmaatschappij voorheen A.J. Knoop (art. 1532). Na bijbouw in d.j. 1943 en d.j. 1949 steeg het belastbaar bedrag voor huis en fabriek naar f 1438. Na verlies van een stuk berm aan Waterstaat in d.j. 1953 werd het kadastrumnummer 1614 (huis erf fabriek 10 a 50 ca).
- 46 Akte gepasseerd voor notaris E.B. van Julsingha te Breukelen-Nijenrode op 17.8.1925: Oskam verkocht een gedeelte van Sectie B nr. 1206 groot 4 are aan B. Smink voor f 2000. Smink (art. 1319) stichtte er nr. 1231 (huis schuur tuin 4 a 40 ca, belastbaar bedrag f 196) dat in d.j. 1953 na afstand van een stuk grond aan Waterstaat een nieuw nummer kreeg (nr. 1616, huis schuur tuin 4 a 5 ca). In d.j. 1964 werd het perceel gesplitst in nr. 2105 (huis tuin 2.85) en nr. 2104 (schuren erf 1.20) op naam van W. Smink (art. 1977).
- 47 Een van de gebroeders stapte daar omstreeks 1990 nog wel eens van zijn fiets om de gevel te inspecteren. Hij vertelde dan met gerechtvaardigde trots aan de eigenaar, de heer Van Schaik, dat hij dit huis gemetseld had.
- 48 Een deel van perceel nr. 1206 was eigendom van Petronella C. van Niekerke en A. Oskam (art. 1334), die er een huis met garage lieten bouwen: Sectie B nr. 1232 (huis boomgaard 10 are, belastbaar bedrag f 471). In d.j. 1931 kocht Jan Kleton te Amsterdam (art. 1449) het pand en begon er een garagebedrijf. Na een jaar verkocht hij het aan de chauffeur Celis Winters te Deventer (art. 1478), die er tot 1933 een garagebedrijf had. De nieuwe eigenaar werd H.J. Rijnstra, automobiellandelaar te Utrecht (art. 1511). Diens bezit kwam in d.j. 1943 via H. Kroon Ezn (art. 1688) op naam van W.A. van Stam (art. 1690). In d.j. 1947 kwam Apoline bij vonnis tot ontbinding van koop weer in bezit van Rijnstra (art. 1735). Nog datzelfde jaar verkocht hij het aan de huurder Arie Aalt van de Pol (art. 1737).
- 49 H.J. van Es, 1995. Breukelen in oorlogstijd. Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 10, nr. 2, blz. 67 - 92, in het bijzonder blz. 73.
- 50 Frowijn en Smink (art. 1220) bouwden een dubbel woonhuis (Sectie B nr. 1176 = huis en erf 4 a 55 ca), dat in d.j. 1924 op naam kwam van Prasing en Streng (art. 1279) en in d.j. 1925 gesplitst werd verkocht aan J.T. Prasing (art. 1270/1) en M.J. Streng (art. 1271/2). Door samenvoeging van 1176 met een deel van 1178 (bouwterrein 10 a 30 ca) ontstonden de percelen nr. 1197 (huis tuin 2 a 55 ca) en nr. 1198 (huis tuin 4 a 5 ca, f 198). Streng verkocht nr. 1198 (Straatweg 145) in d.j. 1929 aan Arie van Dijk, kaashandelaar te Breukelen (art. 1402). Die verkocht het in d.j. 1931 aan Hendrik Kroon Wzn, veehouder te Oukoop (art. 1455); in d.j. 1942 en d.j. 1949 ging het naar zijn weduwe Marretje Griffioen. Na verkoop van grond aan Rijkswaterstaat in d.j. 1953 werd het kadastrumnummer 1613 (huis tuin 3 a 45 ca, f 198), dat op naam stond van Pieter Kroon te Kockengen (art. 1979). Deze verkocht het huis in d.j. 1956 aan C.M. van Wijngaarden (art. 2000). Prasing verkocht nr. 1197 (Straatweg 147) in d.j. 1930 aan de weduwe E. Spruyt (art. 1418). In d.j. 1953 werd het kadastrumnummer veranderd in nr. 1612 (huis tuin 2 a 20 ca). In d.j. 1956 werd W.C. Smink (art. 1977) eigenaar van het huis, in d.j. 1960 de Firma J. Folkerts (art. 2019/3), die het in d.j. 1966 verkocht aan Meat Trading (art. 2487).
- 51 Gijsbert Drinkwaard, veehouder te Oud Alblas (art. 1368/1-7), kocht in d.j. 1928 de boerderij Vechtstroom, die hij in d.j. 1937 verkocht aan Wilhelmus Adrianus van Weerdenburg, veehouder te Vinkeveen (art. 1559/1-6). Na diens dood kwam de boerderij in d.j. 1948 op naam van Martha Rutgera Stalenhoef, veehoudster te Breukelen, weduwe van W.A. van Weerdenburg.